

Vankeuslain muutostyöryhmän 7. kokous

Ajankohta: ti 9.12.2025 klo 09.30-11.24

Paikka: Teams

Osallistujat: Juho Martikainen (pj.), Jari-Pekka Holopainen, Antti Kanerva, Heidi Lokasaari, Anna-Liisa Sandvik (siht.), Paulina Tallroth

1 Häiriötilanteita koskevasta HE-luonnoksesta käyty keskustelu ja huomiot

Vankeuden täytäntöönpano

- Alaikäisten oppivelvollisuuteen liittyvä opetuksen turvaaminen pohjautuu viime kädessä perustuslakiin. Todettiin, että alaikäisten opetusta on perusteltua pyrkiä järjestämään myös häiriötilanteissa.
- Keskusteltiin ehdotusten vaikutuksista. Tuli esille, että RISE:ssä ei ole vielä tehty kattavaa jälkiarviointia ns. koronaepidemian aikaisista toimenpiteistä. Onnistumisia ja epäonnistumisia on kuitenkin käsitelty EOA:n ratkaisussa. RISE:ssä viimeistellään parhaillaan valmius- ja varautumissuunnittelua koskevaa raporttia. Sovittiin, että raporttiluonnos lähetetään OM:öön ja otetaan huomioon esityksen viimeistelyssä.
- Täydennetään esimerkkejä häiriötilanteista perusteluihin. Häiriötilanne voi olla myös paikallinen ja lyhytkestoinen.
- Säännös ulkoilun epäämisestä kertaluontoisesti koko vankilassa tai vankilan osastolla vaikutti selkeältä ja toimivalta.
- Tutkintavankeuslain sääntely olisi pitkälti identtinen. Keskeisenä erona olisi, että poistumislupien myöntämistä ei voitaisi keskeyttää, koska poistumisluvan myöntämien tutkintavangille on muutoinkin harvinaista.
- Muilta osin ei ollut keskusteltavaa ja luonnos hyväksyttiin

Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpano

- Keskusteltiin siitä, tulisiko myös yks-lainsäädännössä huomioida alle 18-vuotiaiden erityistilanne häiriötilanteissa. Esimerkiksi siten, että nuorisorangaistuksen täytäntöönpanoa ei voitaisi häiriötilanteessa keskeyttää. Selvitetään asiaa vielä Pia Ylikomin kanssa.
- Operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättäisi rajoituksista rikosseuraamuskeskuksen johtajaa kuultuaan. Keskusteltiin siitä, onko tarvetta kuulla yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäällikköä siten, että kuulemisesta nimenomaisesti säädettäisiin. Selvitetään asiaa vielä Pia Ylikomin kanssa. Hallintolain 31 §:ssä säädetty selvittämisvelvollisuus mahdollistaa kaikkien tarvittavien tahojen kuulemisen ilman erityistä sääntelyäkin.
- Valvotusta koevapaudesta annetussa laissa sekä yhdistelmä-rangaistuksen täytäntöönpanosta annetussa laissa ei olisi keskeyttämismahdollisuutta, vaan ainoastaan mahdollisuus rajoittaa ja muokata seuraamuksen sisältöä. Keskusteltiin jälleen siitä, onko operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajan tarpeen kuulla rikosseuraamuskeskuksen johtajan ohella muita päätöstä tehdessään. Selvitetään tätäkin vielä Pia Ylikomilta.
- Muilta osin ei ollut keskusteltavaa ja luonnos hyväksyttiin

2 Ulkopuolista laitossijoittelua koskevasta HE-luonnoksesta käyty keskustelu ja huomiot

- Keskusteltiin erityisesti alaikäisten vankien sijoittamisesta lastensuojelulaitokseen. Täsmennetään sähköistä valvontaa koskevia perusteluita. Lisäksi keskusteltiin siitä, tulisiko nimenomaisesti säätää siitä, että lastensuojelulaitos oma-aloitteisesti ilmoittaisi RISE:lle siitä, onko alaikäinen vanki noudattanut sovittuja määräyksiä. Selvitetään asiaa vielä.
- Edellä mainittu yhteydenpidon tarve koskee myös päihdekuntoutuslaitoksiin tehtäviä sijoituksia.
- Muilta osin ei ollut keskusteltavaa ja luonnos hyväksyttiin

3 Vapautuvan vangin kuljettaminen jatkohoitoon (EOAK/55/2024)

- Asia otetaan mukaan HE-luonnokseen. Asiaa on selvitetty yhteistyössä STM:n SM:n ja OM:n välillä. Ratkaisumallit on löydetty, mutta STM:n lopullista hyväksyntää ei ole vielä saatu. Lähtökohtana olisi, että

kuljetusvastuu on ensihoidolla. Se taho (Poliisi/RISE), jonka hallussa vanki vapautumishetkellä on, antaisi tarvittavaa turvallisuusapua kuljetukseen, ellei toisin yksittäistapauksessa sovita. Oletettavasti useimmiten RISE antaisi turvallisuusapua. Käytännössä asia koskee lähinnä Turun vankilaa, koska vangit useimmiten vapautuvat Varhan hyvinvointialueelta.

- Asiaa koskee noin 10 vapautensa menettänyttä henkilöä vuodessa.
- Keskusteltiin pykäläluonnoksista. Tutkintavankien kuljettamistilanteet ovat perustuslain näkökulmasta haasteellisimmat, koska heidät tulisi tutkintavankeuden päättyessä vapauttaa välittömästi. Ehdotetaan mahdollisuutta, että he voisivat odottaa kuljetusta enintään kuusi tuntia. Työryhmä kannatti ehdotusta ja piti järjestelyaikaa ensihoidon paikalle saamiseksi hyvin tärkeänä. Kuljetus olisi siten järjestettävä mahdollisimman pian, kuitenkin enintään 6 tunnin kuluessa.
- Vankeuslakiin tällaista mahdollisuutta ei tarvita. Sääntely on joustavampaa ja vapautumisen ajankohta on etukäteen tiedossa.
- STM on ollut huolissaan sakon muuntajista, jotka voivat maksaa sakon vankilassa, jolloin vapautuminen tulee yllätyksenä. Työryhmä piti ongelmaa lähinnä teoreettisena, koska heitä tuskin ehdittäisiin muutoinkaan määrätä tahdonvastaiseen hoitoon tällaisella aikataululla.

Seuraava kokous

- Seuraava kokous pidetään ti 16.12. klo 13.00-15.30. Kokouksen aiheena ovat teva-osastot, poistumislupasääntely ja 1. työryhmän mietinnöstä mukaan otettavat osuudet.
- Työryhmän 9. ja viimeinen kokous pidetään 20.1.2026.